

wy dla nauki gatunek: *Somatochlora borisi*, co było dużą sensacją. Obecnie okazuje się, że przynależność rodzajowa gatunku wymaga rewizji – jako że „rozsadza” on rodzaj *Somatochlora*, czyniąc go polifiletycznym. Z analiz morfologicznych i karyologicznych wynika, że „*Somatochlora*” *borisi* może należeć do jednego z nearktycznych rodzajów Corduliidae.

K.-D.B. Dijkstra krytycznie omówił systematykę ważek Europy, ze szczególnym uwzględnieniem wątpliwości co do przynależności rodzajowej niektórych gatunków. W oparciu o kryteria taksonomiczne, w większości przypadków opowiedział się za tradycyjną systematyką. Wskazał jednak na pilną potrzebę rewizji kilku rodzajów, zwłaszcza *Aeshna* i *Libellula*. Może ona zmienić obecnie przyjętą systematykę.

Już poza obradami, podczas wieczorku towarzyskiego w nastrojowej pałacowej piwniczce, wysłuchaliśmy: uwag o wpływie antropogenicznego zamurzenia na aktywność atlantyckich gatunków ważek (Eb. Schmidt), zaproszenia na zjazd WDA w Vigo w Hiszpanii (A. Cordero Rivera) i relacji z wieloletnich badań nad ważkami Afryki wschodniej (K.-D.B. Dijkstra).

Kuluary konferencji aż huczały od spotkań to-

warzyskich, poszukiwań współpracowników do różnych projektów (ja z pewnym powodzeniem „wyławiałem” posiadaczy danych z naszego kraju, werbując ich do projektu „Atlas rozmieszczenia ważek w Polsce”), konsultacji, wymiany literatury. Można było kupić publikacje GdO, Societas Internationalis Odonatologica (SIO) i Worldwide Odonatological Association (WDA), oraz gadżety z ważkowymi ornamentami: maskotki, plakietki, biżuterię, krawaty. Na stoisku jednego ze sponsorów konferencji oferowano siatki entomologiczne, czerpaki hydrobiologiczne, binokulary Nikon, nowo wydane i antykwaryczne publikacje przyrodnicze. H. Wildermuth rozprawdzał pachnący jeszcze farbą drukarską atlas ważek Szwajcarii (patrz recenzja w dalszej części numeru), a G. Rüpell demonstrował próbny wydruk i zbierał zamówienia na swój tom o Calopterygidae w serii „Die neue Brehm-Bücherei”. Jak to więc bywa, sprawy kularowe okazały się równie ważne, co obrady naukowe.

Udział w pracach GdO nie zastąpi oczywiście aktywności w stowarzyszeniach o zasięgu światowym – SIO i WDA. Jednak zjazdy GdO to miejsce nawiązywania wielu pożytecznych kontaktów, jak też „okno” na aktywność odonatologów środkowo- i wschodnioeuropejskich.

Baza polskiej literatury odonatologicznej

Grzegorz TOŃCZYK

Database of Polish odonatological literature. – *The announcement for odonatologists writing about the dragonflies of Poland. Works on the base of Polish and referring to Poland literature have begun. The base will be available in electronic form. Every paper will be provided with short note on the subject and a study area. The list of papers will be constructed in two versions: chronological and alphabetical one. Detailed information on the taken initiative can be received from Grzegorz Tończyk (tonczyk@biol.uni.lodz.pl).*

Zgodnie z ustaleniami, które zapadły podczas zebrania Sekcji Odonatologicznej na II Krajowym Sympozjum Odonatologicznym w Urszulinie, informuję o rozpoczęciu prac nad bazą polskich opracowań z zakresu odonatologii. Zadaniem takiego zbioru literatury będzie z jednej strony bieżące gromadzenie i aktualizacja dorobku odonatologii polskiej, a z drugiej zebranie i charakterystyka wszystkich prac dotychczas powstałych a dotyczących ważek naszego kraju, i udostępnianie ich w formie elektronicznej – w formie plików pdf lub skanów całych prac. Spis literatury, aktualizowany

w miarę możliwości, będzie dostępny na stronie WWW Sekcji Odonatologicznej (jej dokładny adres: www.entomo.pl/wazki/index.php). W zależności od ilości miejsca na serwerze, pliki z wersją elektroniczną prac będą podwieszane na stronie lub będzie można uzyskać je pisząc zamówienie na konkretne pozycje.

Konstrukcja bazy publikacji ma być prosta i dostępna w dwóch wersjach – publikacje poszczególnych autorów oraz całościowy spis podzielony na poszczególne lata. Każda praca będzie opatrzona krótką adnotacją, podającą informacje określające jej zakres (np. biologia, ekologia, faunistyka itd.) oraz region, którego dotyczy (w układzie przyjętym za opracowaniem KONDRACKIEGO (2000)). Podczas zebrania sekcji postulowano także, aby wypowiadać się na temat wiarygodności pracy, tutaj podobnie jak podczas zebrania nie wiem jak należy postąpić. O ile w przypadku starszych prac można dość łatwo i bez konsekwencji przypisać etykietkę: dobra, średnia czy słaba, to w odniesieniu do prac autorów piszących obecnie,

kwalifikacja prac do którejś z tych kategorii jest niezręczna. Nie ma powodu aby wątpić w uczciwość autora, a to czy praca jest mniej czy bardziej mądra ocenia czytający, który z pracy dowiaduje się czegoś istotnego lub nie dowiaduje się niczego. Dodatkowo większość prac była recenzowana – zatem można chyba uznać, że wątpliwości natury merytorycznej były już omówione i zostały dostatecznie wyjaśnione. Wniosek z powyższego jest następujący: w pierwszym przygotowywanym spisie literatury będą przy poszczególnych pracach jedynie informacje dotyczące ich tematyki i rejonu badań. Sprawę kwalifikacji jakościowej prac zamierzam poddać pod dyskusję podczas kolejnego zebrania sekcji i być może wtedy rozwiążemy ostatecznie ten problem.

W związku z powyższym, zwracam się Koleżankom i Kolegom o przygotowanie pełnych wykazów swoich publikacji i przesłanie ich na mój adres, oraz o dostarczenie tą samą drogą w miarę możliwości ich formy elektronicznej. Umożliwi mi

to bieżącą archiwizację prac, które pojawiły się w ostatnich latach. Po uzyskaniu pełnych spisów publikacji będę się zwracał indywidualnie do poszczególnych osób z prośbą o dostarczenie odbitek lub ich kopii – zwłaszcza gdy chodzi o prace starsze, nie funkcjonujące w formie elektronicznej. Będę prosił jedynie o te prace, których sam nie posiadam lub posiadam, ale odbitki nie pozwalają na zeskanowanie ich w dostatecznej jakości.

Pierwszymi pracami, które zamierzam udostępnić w formie elektronicznej, będą starsze opracowania natury ogólnej, tj. praca DZIĘDZIELEWICZA z roku 1902 (*Ważki Galicyi i przyległych krajów Polskich*) oraz opracowanie URBAŃSKIEGO z 1948 roku (*Krytyczny przegląd ważek (Odonata) Polski*), oraz wszystkie prace, które posiadam lub które zostaną nadesłane w wersji elektronicznej.

KONDRACKI J. 2000. Geografia regionalna Polski. PWN, Warszawa.

Literatura i recenzje (*Literature and reviews*)

Ważki w poradnikach ochrony siedlisk i gatunków Natura 2000 – historia zmagania

Rafał BERNARD

Dragonflies in a guidebook for the conservation of habitats and species of Natura 2000 in Poland – a story of a fight. – The course of the author's struggle for the shape and consistence of papers on three dragonfly species, *Coenagrion ornatum*, *Ophiogomphus cecilia* and *Leucorrhinia pectoralis*, is described. Insufficient finances, the necessity to follow top-down orders, not considering authors' suggestions, unwise decisions of editors, carelessness of editorial staff making corrections in the texts have made these papers less communicative and poorer in information. However, despite these disadvantages, the papers have remained the valuable synthetic source of data on these species in Poland with reference to their ecology, situation, threats and conservation.

Przedmowa

Przeglądam opracowania trzech gatunków krajowych ważek, stanowiące część grubego szóstego tomu „Poradników ochrony siedlisk i gatunków Natura 2000”, dodam – opracowania mojego autorstwa (BERNARD 2004a, b, c). I cieszę się, jak każdy autor z wydrukowanej swojej publikacji. Odczuwam też jednak pewien niedosyt, jak każdy autor,

który widzi, jak końcowy efekt różni się od początkowych założeń. Nie pograżam się przy tym w melancholijnym stoicyzmie, ani nie idę w ślady zgryźliwie komentujących balkonowych dziadków z programu Muppet Show, i nie taki przyświeca mi cel w tej refleksji. Zdecydowałem się na nią przede wszystkim po to, żeby uwrażliwić Was, drodzy Odonatolodzy, na znaczenie różnych szczegółów w waszych pracach i na konieczność czuwania nad waszymi opracowaniami do samego końca procesu wydawniczego. Ale także po to, aby pokazać, że autor, choćby walczył jak lew, często niewiele może.

Prolog

Zaczął się od interesującej propozycji u progu lata 2003 roku. Wziąć udział, z wieloma innymi autorami-specjalistami, w przygotowaniu wielotomowego podręcznika ochrony siedlisk i gatunków Natura 2000. Nie tylko pociągające, ale jeszcze płatne, finansowane przez Ministerstwo Ekologii i Zrównoważonego Rozwoju Republiki Francuskiej, chcące wesprzeć kandydata unijnego w dołączeniu

ISSN 1733-8239

Odonatrix

Biuletyn Sekcji Odonatologicznej Polskiego Towarzystwa Entomologicznego
Bulletin of the Odonatological Section of the Polish Entomological Society

Rok 1, numer 2 (lipiec 2005)

Polskie Towarzystwo Entomologiczne – Sekcja Odonatologiczna
Zakład Zoologii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie